

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Západoslovenskom kraji
a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie od
16.1.1971 do 31.1.1971.

Poznanky získané k diplomatom a vízovým audzincom :

V dňoch 17.1. a 18.1.1971 bol v Západoslovenskom kraji
II. tajomník Kanadského veľvyslanectva v Prahe Allan MORGAN.
V Bratislave navštívil zahraničný odbor Ministerstva kultúry
SSR, kde jednal o možnostiach vystúpenia francúzsko-kanadského
divadla na Slovensku. V uvedenej veci navštívil tiež riaditeľa
Novej scény v Bratislave Balibora HEGERA, s ktorým sa dohovo-
rili na tom, že francúzsko-kanadské divadlo bude na Novej scé-
ne hostovať začiatkom júna 1971. Z Novej scény odišiel MORGAN
do divadla P.O. Hviezdoslava, kde s režisérom ĎERMEKOM jednal
taktiež o prijatí spomínaného divadla. ĎERMEK požiadavku MOR-
GANA taktickým spôsobom odmietol s tým, že činohra má vlastný
široký program. Potom sa stavil v SLOVKONCERTE, kde sa u pra-
covníka Eugena FILLU informoval na možnosti vystúpenia divadla
v niektorých mestách na Slovensku. Ako najvýhodnejšie mu bolo
doporučené divadlo v Trnave, kde sa MORGAN ihneď odobral. Do
Trnavy cestoval autom MK SSR, spolu s FILLOM, Dr. Michalom
PALOVČÍKOM, vedúcim vnútorného odboru SLOVKONCERTU a dosiaľ
nezisteným mužom a ženou. V Trnave navštívili Dom osvety
a jeho riaditeľku Annu VALLOVÚ. Tu bola požiadavka MORGANA
prijatá a zároveň dohovoréné vystúpenie francúzsko-kanadského
divadla v Trnave začiatkom júna t.r.

Poznatky k emigračným centrá a skupinám v zahraničí :

Pracovník Projekčno-organizačného ústavu strojárstva Ing. Karol MELIŠ oznámil, že dňa 6.1.1971 obdržal dopis od Office de Radiodiffusion - Television Française - Slovenská redakcia, s nasledovným obsahom : "Drahá priateľka, drahý priateľ, dovoľujeme si Vám zaželať všetko najlepšie do nového roku. Dúfame, že aj v roku 1971 budete našimi vernými poslucháčmi. Naše vysielenie si môžete vypočuť každý deň okrem nedele a sviatkov na krátkych vlnách"... ďalej sú uvedené pásmo, na ktorých možno toto vysielenie odpočúvať. V liste sa tiež žiada, napísať všetky želania, ktoré sa týkajú slovenského vysielania v Paríži a podpis je za Slovenskú redakciu Dr. AIGNER.

Ing. MELIŠ nevedel uviesť, kto udal jeho adresu, tj. [REDAKOVANÉ], kde t.č. býva.

Poznatky získané k politickej a ideologickej oblasti :

Bolo zistené, že vo vedeckých kruhoch na SAV v Bratislave sa rozširujú tvrdenia, že previerky - stranické pohovory budú obnovené. Na SAV vraj vznikol problém, či ponechať, resp. dosadiť preverených odborníkov do funkcií, alebo ponechať v týchto nepreverených odborníkov. Táto otázka sa má vraj teraz zvažovať a pri obnovených previerkach nebrať do úvahy len politickú stránku, ale i odbornú, kto čím doteraz prispel spoločnosti pri budovaní socializmu.

Tieto správy zuspokojujú najmä tých, ktorí kladne prešli pri pohovoroch a mali nádej dostať sa do zodpovedných funkcií.

Bolo zistené, že značná časť maďarskej inteligencie, žijúcej v Západoslov. kraji je rozhorčená nad novou vydanou knihou spisovateľa MINÁČA, pod názvom "Dúchanie do pahrieb", ktorá

podľa nich je zameraná proti maďarskej menšine, žijúcej na Slovensku. Medzi učiteľmi maďarskej SVŠ v Komárne sa o obsahu tejto knihy hovorí, že by mohla byť vyznamenaná i bývalou hlinkovskou ľudáckou vládou. Knihu si učitelia maďarskej národnosti navzájom medzi sebou požičiavajú a o jej obsahu vedú široké polemiky. Obsah uvedenej knihy bol prejednávaný i s vedúcim tajomníkom OV KSS v Komárne, podľa názoru ktorého kniha nemôže prispieť k utužovaniu a normalizácii vzťahov medzi občanmi slovenskej a maďarskej národnosti, žijúcimi v okrese Komárno.

Z dôveryhodných prameňov bolo zistené, že v Bratislave medzi vysokoškolákmi sa vytvárajú katolícke krúžky. O tejto okolnosti tiež informuje Kruh priateľov Cyrílometodejskej knihy v Ríme projektantka n.p. MATADOR Petržalka Ľudmila GAJDOŠOVÁ, ktorá tiež uvedený kruh žiada o zaslanie náboženských kníh. Z týchto kníh chce vytvoriť putovnú knižnicu, ktorá by slúžila všetkým katolíckym krúžkom, zapojeným na vysokých školách.

Bývalý selezián Rudolf BUTÁŠ, ktorý t.č. pôsobí ako rím.kat. kaplán v Šaštíne, vyvíja veľkú aktivitu proti tomu, aby členky katolíckych rehôl boli sústredené do charitných domovov. Hovorí o tom, že sa týmto porušujú zásady ľudských práv a keby predsa boli len sústredené do týchto domovov, bol by to zo strany štátnej správy protiprávny akt. Poznamenal, že už má proti tomuto napísanú i žiadosť, ktorú však ešte chce prejednať s právnym zástupcom.

Tiež, ako bolo zistené, aj členky rehole zo Šaštíne, kde pôsobí BUTÁŠ, chcu napísať protestné listy na ÚV KSČ, prezidentovi republiky a vláde ČSSR.

Vedúci tajomník OV KSS v Nitre, s. KRÁLIK obdržal anonymný výhražný list, v ktorom sa mu doposiaľ nezistený pisateľ vyhráža, že niekoho z jeho rodiny zasiahne guľka.

Dopis bol vhočený do poštovej schránky v Nitre a písaný normálnym spontánnym písmom guľčkovým perom.

V poslednej dobe do jednotlivých družstiev v Západoslav. kraji prichádzajú z NSR letáky, ktoré hrubo urážajú a znevažujú generálneho tajomníka ÚV KSSZ.

Na letákoch je farebná karikatúra generálneho tajomníka ÚV KSSZ, ktorý tlačí káru so Švejkom proti Číne. /V prílohe predkladám jeden takýto leták/.

Takéto letáky z NSR boli zaslané do Košíkarskeho družstva v Seredi, výrobnému družstvu VZORODEV Komárno a do Vyšivkarskeho družstva v Piešťanoch.

Odosielateľ je z Frankfurtu nad Mohanom - NSR. Aj keď uvádza rôzne mená, ako odosielateľov, písmo stroja je to isté na všetkých obálkach a teda posielala ich jedna osoba.

Poznanky získané k ekonomickej oblasti :

Bolo zistené, že v Závodoch 29. augusta v Partizánskom sa prejavuje určitá nespokojnosť medzi pracujúcimi a to najmä u tých, ktorí počas štrajkových pohovorov boli postihnutí. Tieto nespokojnosti sú zisťované hlavne na pracovisku TOR, kde stranícka organizácia v období rokov 1968-1969 bola najviac zasiahnutá pravicovým oportunizmom.

Ďalšie poznanky z tohoto závodu boli zistené a to o tom, že už dlhšiu dobu zápasia s nedostatkom pracovných síl, následkom čoho sú ťažkosti v plnení plánovaných úloh. Vedenie závodu túto situáciu rieši rôznymi mimoriadnymi opatreniami, ako napr. náhradná zmesnosť, využívanie voľných sobôt, zapájanie do výrobnéj práce pracovníkov z úseku administratívy a pod. Taktiež vedenie závodu sa snaží riešiť tieto problémy náborom nových pracovných síl z okresu Komárno.

O závode Koželužne, n.p. Božany je zistené, že tento už dlhšiu dobu trpí nedostatkom uhlia, ktorým je zásobovaný z Ústí nad Labem, avšak nie podľa harmonogramu, ale nepravidelne. Závod nemá žiadne palivové rezervy, preto pristúpil k mimoriadnym

opatreniam a to k odstaveniu prevádzok 2214 s 30 ľuďmi, 2233 a 2211, kde pracuje 120 zamestnancov. Pre týchto pracovníkov nie je možné v tomto závode alebo v okolí nájsť náhradné práce. Následkom toho sa neplní plán výroby, ľudia sú povláňaní do práce len vtedy, keď závod dostane uhlie a to aj bez ohľadu na soboty a nedele.

Takýto stav v závode zapríčiňuje značné nespokojnosti u pracovníkov závodu. Vedenie podniku sa snaží túto situáciu riešiť tiež zapožičiavaním uhlia z elektrárne Nováky a pod.

K Juhoslovenským celulózkam a papierňam /JCP/ za posledné obdobie bolo zistené, že výroba v tomto podniku je do značnej miery brzdená zo strany dodávateľských závodov a to zvlášť zo závodu VERTEX Litomyšl. Tiež zo strany českých závodov sú prevádzkané rôzne administratívne opatrenia, ktoré majú za cieľ zabrániť zrušeniu jednotlivých menších podnikov v Čechách, ktoré aj v súčasnej dobe vo výrobe pokračujú napriek tomu, že podľa vládnych uznesení, už mala byť výroba zastavená a zrušená ku koncu roka 1970. Ich výrobu mali prevziať JCP Štúrovo.

Taktiež JCP sú znevýhodňované v obchodnom smere od generálneho riaditeľstva, ktoré je umiestnené v Prahe a v Brne a to tým, že odbyt pre výrobu JCP nedostatočne zabezpečujú. Následkom takýchto opatrení je nebezpečenie, že výrobné plány JCP nebudú splnené ani toho roku, niekoľko nemajú zabezpečený odbyt. V súčasnej dobe pracujú len asi s 30 %-tným výkonom strojného zariadenia.

V ZVL Skalica sa medzi členmi KSS prejavuje určitá nespokojnosť nad riešením činnosti ROH, hlavne v organizácii č. 2. V tejto organizácii, ako na to členovia KSS poukazujú, sa doposiaľ v praxi uskutočňuje heslo z roku 1968 - odbory bez komunistov. Pretože v 9-člennom dielenskom výbore ROH nie je ani jeden člen KSS. Sú tam všetci tí, ktorí sa tam dostali ešte v roku 1968.

v rozhlasе a v televízii hovorí o tom, ako sa konsolidujeme, že očistujeme stranu a dávame z vedúcich miest preč ľudí, ktorí sa kompromitovali svojou politikou v roku 1968, ale na druhej strane to nie je pravda, lebo doposiaľ sú vo funkciách osoby, ktoré tam už dávno nemali byť".

Poznanky k pasovej a vízovej problematike, emigrantom a navrátilcom :

Do 31.1.1971 emigrovalo zo Západoslovenského kraja 11 478 osôb, z čoho z mesta Bratislavy 8 251 a z okresov 3 217 osôb. V hodnotenom období neemigrovala žiadna osoba.

Do 31.1.1971 sa do Zml.kraja vrátilo 504 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 316 osôb a z 188 osôb do jednotlivých okresov v kraji. V hodnotenom období sa vrátili 4 osoby, z čoho do Bratislavy 4, do okresov žiadne.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje 40 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 5-tich osôb, všetkých z Bratislavy.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 16.1.1971 do 31.1.1971 boli zavedené 3 nové akcie, v ktorých je rozpracovávaných 8 osôb. Z uvedeného počtu akcií je jedna rozpracovávaná pre trestný čin opustenia republiky a napomáhania k opusteniu republiky, jedna pre spoluprácu s nepriateľom a jedna akcia pre trestný čin hanobenia republiky a jej predstaviteľa.

Realizované prípady :

V období od 16.1.1971 do 31.1.1971 bolo realizovaných celkom 11 osôb, z čoho pre :

Dňa 16.1.1970 došlo k poruche vysokého napätia elektrického vedenia v Šali, v dôsledku čoho n.p. DUSLO Šala zostal určitú dobu bez elektrickej energie. Podľa predbežného odhadu, výpadkom elektrického prúdu vznikla n.p. DUSLO Šala škoda asi 16-17 miliónov Kčs na výrobe a ďalšie škody na zariadení.

Šetrením príčiny poruchy bolo zistené, že k tejto došlo následkom špatných poveternostných podmienok v oblasti n.p. DUSLO Šala, a to tým, že na elektrické vedenie sa usadili chemické koncentráty a exhaláty, čím došlo k postupnému znehodnoteniu elektrického vedenia.

Podľa tvrdenia odborníkov zo Západoslovenských elektrární v Bratislave, v žiadnom prípade nebolo o úmysel alebo nečestnosť zo strany pracovníkov údržby, ale o objektívne príčiny.

Poznanky získané k antisocialistickým a pravicovo-oportunistickým tendenciám :

Mnohí zamestnanci Československých naftových ťolov v Gbeloch okr. Senica poukazujú na to, že ani doposiaľ neboli pozbavení vedúcich funkcií v tomto podniku Ing. Konštantín VALACHOVIČ, Ing. KALINA, Ing. DORDA a Ing. BEDNÁRIK, ktorí v roku 1968 napísali asi 40 dopisov do ZSSR, v ktorých hrubo urážali ZSSR. Okrem iného v nich písali, že vstup vojak Varšavskej zmluvy do ČSSR je okupácia, že vojská u nás vraždia malé deti, starcov a pod.

Medzi zamestnancami tohoto podniku je v súvislosti s týmto nespokojnosť a poukazujú na to, že s robotníkmi sa robia poriadky ihneď, ale keď sa jedná o vyššie postavené osoby, tak s týmito nemá kto urobiť poriadok.

I pracovníci STS v Senici poukazujú na pomalé riešenie kádrových otázok u niektorých osôb, ktoré sa v roku 1968 angažovali za Dubčekovu politiku. Konkrétne traktorista JÁN SLÁDEK sa pred viacerými spoluzamestnancami vyjadril : "Všade sa píše,

- hanobenie republiky a jej predstavitela podľa § 103 tr. zákona 1 osoba
- pokus opustenia republiky podľa §§ 8 k 109/1 tr. zákona 1 osoba
- opustenie republiky podľa § 109/1 tr. zákona ... 1 osoba
- opustenie republiky podľa § 109/2 tr. zákona ... 7 osôb
- nedovolená prechádzka a držanie vysielacej stanice podľa § 186/1 tr. zákona 1 osoba

Morálno-politický stav príslušníkov ŠtB :

Na úseku morálno-politického stavu príslušníkov Správy ŠtB neboli v hodnotenom období zaznamenané žiadne poklesky, resp. iné nežiadúce prejavy zo strany príslušníkov ŠtB. Tento možno považovať v súčasnej dobe za uspokojivý.

K 1.2.1971 bol za nesprávne politické postoje v auguste 1968 odvolaný z funkcie náčelník O-ŠtB Trenčín mjr. Ing. Jozef MIHÁL a na jeho miesto bol menovaný mjr. Ján JARIEKA, starší referent na O-ŠtB Trenčín. Mjr. MIHÁLOVI bolo zrušené členstvo v strane.

Porady - aktívny :

V hodnotenom období sa uskutočnili v Trnave porady všetkých náčelníkov O-ŠtB Západoslovenského kraja, na ktorej bola prevezená inštrukcia k rozkazu ministra vnútra ČSSR č. 57/1970, pojednávajúceho o dodržiavaní predpisov a manipulácií s písomnosťami v rezorte Federálneho Ministerstva vnútra.

Vyhotovené 5-krát :

- Výt.č.1 pre KV KSS Bratislava
- Výt.č.2 pre MV KSS Bratislava
- Výt.č.3 pre HS-ŠtB Anal. odbor Tu
- Výt.č.4 pre 2.odobr S-ŠtB Tu
- Výt.č.5 pre Anal. skup. S-ŠtB Tu

Vyhotovili :

